

NEDERLANDS-VLAAMSE VERENIGING
NOORD EN ZUID, ontstond in het jaar 1943,
toen een aantal Noord-Nederlanders, onder wie
oud-leden van De Dietsche Bond en het Dietsch
Studentenverbond (DSV) te Amsterdam in het ge-
heim bijeenkwamen om over de toekomst van Ne-
derland en Vlaanderen na de nederlaag van het na-
tionaal-socialistische Duitsland te beraadslagen.
Tot de initiatiefnemers van deze discussies behoor-

den: Marius Valkhoff, Pieter Meertens, Willem Asselbergs, Jan Broekman, Hendrik Burger, M.G. Schenk en J. Willems.

Onder de verschillende benamingen als Dietsche Studiekring, Comité Noord-Zuid en Comité Groot-Nederland werd in de oorlogsjaren druk geschreven en gesproken over een mogelijk Groot-Nederland. Men hield ernstig rekening met de afscheiding van Vlaanderen en de aanhechting van dit gebied bij Nederland, in feite een voortleven van de oude irredentistische ideeën uit De Dietsche Bond en het DSV. Uit een stencil ("Nederland, let op uw saeck"), dat uit deze kring kwam, blijkt trouwens dat annexatie van gebieden, grenzend aan Oost-Nederland, ook serieus overwogen werd.

De kring had tijdens de oorlog enkele contacten met Vlaanderen. Er was sporadisch schriftelijk contact met Frans Daels. Men was overigens geschokt door diens oproep aan de Vlamingen om aan het oostfront te gaan strijden. Mogelijk hebben deze schaarse betrekkingen met Vlaanderen ertoe geleid, dat men aanvankelijk vrij strak aan een politiek Groot-Nederland bleef vasthouden. Wel had Pieter Geyl zich op een bijeenkomst te Amsterdam in 1944 duidelijk van deze visie gedistantieerd. Men besloot toch verder te gaan, maar na verloop van tijd raakten de politieke Groot-Nederland-idealen op de achtergrond.

Na mei 1945 kwam de vereniging uit de illegaliteit tevoorschijn. Een comité van voorbereiding, voornamelijk bestaande uit de reeds genoemde initiatiefnemers, stelde zich ten doel: "(...) 1e de banden met onze stamgenoten in België nauwer aan te halen door onder andere het cultureel verkeer te bevorderen en de economische betrekkingen tussen Nederland en België aan te moedigen, 2^e de openbare mening zo ten onzent als in het Rijk Overzee over de toestanden in België voor te lichten."

Op 4 juli 1945 werd nu definitief een afdeling te Amsterdam gesticht met als bestuurders: voorzitter Asselbergs; vice-voorzitter Valkhoff; secretaresse E.P. Broekman-Vriesman; penningmeester H.F.C. Smeulders; lid Meertens. Al spoedig kwam men ook met een mededelingenblad, *Nederlandsche Tijdingen*, dat van september 1945 tot februari 1946 verscheen, korte berichten bevatte over de vereniging en haar afdelingen, en informatie over Nederland, België en Vlaanderen. Redactiesecretaris was Broekman.

Behalve in Amsterdam kwam ook in Utrecht een afdeling tot stand. Pogingen in 1945-1946 om ook in Nijmegen een afdeling op te richten mislukten. Ook in Vlaanderen kende men geen succes. Er was te weinig belangstelling, ondanks contacten met Herman Vos, H. van Breda en zelfs een mogelijke voorzitter in de persoon van W. Verougstraete.

In 1947 kwam een overkoepelend bestuur tot stand. Het bestond uit: Van Duinkerken, voorzitter; H. Eggink, secretaresse; H.J. Goedmakers, penningmees-

ter en de leden Broekman, Geyl, W.D. Huysman, Meertens, W. Nolet, A. Pitlo, J. Spoelstra, Valkhoff en C.G.N. de Vooy. De vereniging organiseerde talloze lezingen en studieweekends en nodigde dikwijls sprekers uit Vlaanderen uit. Het accent lag op de culturele en praktische samenwerking en op het terrein van de wederzijdse informatie. De vereniging hief zichzelf op in 1957. Een deel van de leden zou lid worden van het **Algemeen-Nederlands Verbond**, een ander deel van het **Genootschap De Nederlanden in Europa**.

LITERATUUR: *De tien punten der Groot-Nederlandsche beweging*, 1943; – *Nederlandsche Tijdingen* (1945-1946); – P. van Hees en A.W. Willemsen (ed.), *Geyl en Vlaanderen, Brieven en notities, 1933-1966*, III, 1973; – P. van Hees, 'Een Grootnederlands document uit 1943', in H.F. Hofman (ed.), *Uit bibliotheektuin en Informatieveld* (Bibliotheek en Documentatiereeks, nr. 3, 1978), p. 96-111.

PIETER VAN HEES*